

ig zijn met
oren.

tennen, om
lie passage

knoot.
is naar zijn
d voortge-

eid tot be-
n.

eenvoudig

nstig.

henaar des
worden.

e zulk een
est wijzen

gegrond
an ten op-
n behande-
gd.

suitspraak",
raf aan de
kelijke ver-
worpen.

oor vanzelf
we hebben
stelt Assen
stelt Assen

alleen dit
or hem ge-
og drie jaar

zinnen" in
Gelukkig,
twoordelijk

is het geval
ut zegt: die
k er in drie

nlie, die in
heid bieden

iet goed is
te gevoerde

m. Hij ver-
espondentie

at De Brus-
aar geweld-

afhandelen,
le te vallen

en in eigen
iet! Daaren-
veest, lang

Assen kon
f anders

n kerkeraad
iding te ver-

zeker niet
Dienaar des

even, is dat
i, maar ook

Synode (het
beëindigen,

kleinere ge-
d de classis

hap kunnen
ur het pro-

rdelijkheid kan
i, met wien

het gebrek

le niet laten

ank: onge-

laring, waar-

aemende dit

de naar de

l in „Woord

wam, die de

ard daarmee

De Brussaard sprak het uit, dat zij niet in het minst eenige verzwakking van zijn afgelegde verklaring beteeuende.

De Synode bepaalde er zich thans toe het vast te leggen, dat de bewuste zinsnede uit het artikel in het weekblad „Woord en Geest" reden tot zorg had gegeven.

Maar die zorg is gelukkig weggenomen.

Niet alleen doordat De Brussaard te kennen gaf, wat zijn bedoeling niet was, maar vooral door zijn positieve verklaring, welke daarop volgde.

Inderdaad gaf die een verblijdend aspect.

Die was zoo duidelijk en ondubbelzinnig als men maar wenschen kan.

De Synode toonde zich hiermee dan ook ten volle bevredigd.

Waar alleen de konklusies in het Synodeverslag in ons blad zijn opgenomen, willen we hier nog afdrucken, wat de Synode in haar konsiderans letterlijk uitsprak:

2o, dat tot volle bevrediging geconstateerd kan worden, dat De Brussaard en in zijn verklaring van 14 Dec. 1926, en in de thans gegevene, de beslissing van Assen op ééne niet voor tweemaal uitlegging vatbare wijze heeft aanvaard, het allerduidelijkst wel door zijn laatste verklaring, waarbij hij uitspreekt, aangaande de bekende bijzonderheden geen andere opvatting in Gods Woord gezegd te achten dan dat dit zinniglijk-waarneembare werkelijkheden zijn geweest, en dien-overeenkomstig ook oordeelt, dat wie dezen aldus door hem met onze Kerken beleden inhoud der Schrift onzeker stelt, daardoor op die punten, zij het ook onbedoeld en onbewust, met het door ons in art. 4 en 5 der Nederlandsche Geloofsbelijdenis aanvaarde gezag der Heilige Schrift feitelijk in strijd komt.

De Brussaard aanvaardt dus niet alleen voor zich persoonlijk de vier bekende bijzonderheden uit Gen. 2 en 3 als zinniglijk waarneembare werkelijkheden, maar hij is tevens van gevoelen, dat in onze kerken geen andere opvatting kan worden gehand. Immers, wie ze onzeker stelt, komt volgens hem in strijd met het door ons in art. 4 en 5 der Nederlandsche Geloofsbelijdenis aanvaarde gezag der Heilige Schrift. En de gevolgtrekking ligt voor de hand: wie daarmee in strijd komt hoort in onze kerken niet thuis.

Van de zijde der schismatische pers heeft De Br. hierover reeds heel wat te verduren gehad.

En in enkele brieven, welke wij ontvingen, werd te verstaan gegeven, dat men hem nog niet geheel vertrouwt.

Wij grijpen deze gelegenheid te haat om er op aan te dringen, dat men dit oordeel betreffende De Br. herzien zal.

Wij zijn door zijn laatste verklaring in een stadium gekomen, dat elk wantrouwen ongemotiveerd is.

Men schenke hem weer zonder aarzeling zijn vertrouwen.

En De Brussaard hoede zich voor alle uitlating, welke dit vertrouwen zou kunnen schokken.

Hij stond vroeger anders, zegt men.

Laat dat waar zijn.

Maar laten wij ons dan des te meer ingenomen toonen met zijn verandering.

Zelf geeft hij toe, dat hij veranderd is, al voegde hij er niet bij, hoe groot die verandering is geweest. Dat behoeft ook niet.

Doch wij moeten ons meer verheugen over één, die tot een beter inzicht komt en dat ook bekend, dan over negen en negentig, die in hun onjuist inzicht volharden.

De zaak-Brussaard liet één van de aangenamste Synode-indrukken bij ons achter.

Want de toelag van de Synode was immer om te behouden.

In bijna alle gevallen is dit mislukt.

Met De Br. is het gelukt, zonder ook maar iets aan de waarheid tekort te doen.

Dat noopt tot dankbaarheid.

— Een enquête.

Binnenkort hopen wij onze belofte in te lossen om een artikelreeks te schrijven over: Riformatie in de prediking.

Om ook de gevoelens van de leden onzer Gereformeerde Kerken in deze te kennen vatten wij het plan op om bij onze lezers een enquête in te stellen.

Wij zullen het zeer op prijs stellen, wanneer onze lezers hun oordeel over de prediking ons schriftelijk willen kenbaar maken.

Dan kunnen wij daaruit opmaken, in hoever het besef, dat de prediking over het geheel eenige verandering behoeft, in onze kerken leeft.

De termijn daarvoor staat open tot 15 December.

Men schrijve op de envelop in den linkerbovenhoek: Riformatie in de prediking.

Men spreke zich vrijmoedig uit. Geheimhouding wordt door ons gewaarborgd.

Indien men generlei wenschen heeft, zegge men dit even openhartig als wanneer men er wel heeft.

Echter moeten wij daarbij enkele voorwaarden stellen.

Voor eerst: indien men kritiek heeft, worde men niet persoonlijk. Kritiek op een bepaalden prediker of op predikers in een bepaalde plaats wordt door ons niet aanvaard. Brieven met zulk een inhoud verhuizen dadelijk naar de papiermand.

Vervolgens zoeken men zijn sterkte niet in kracht-terminen. Dat verlaagt voor ons de waarde der kritiek. Liefde tot de waarheid en haar verkondigers, als mede tot het volk Gods mag alleen de drijfveer zijn en dat moet ook uit de brieven zijn te proeven.

Eindelijk, hoewel we misschien een enkelen briefschrijver zullen citeeren, verbinden wij ons daartoe niet. Ook mag niemand zich verongelikt achten, wanneer wij uit den eenen brief wel iets aanhalen en uit den anderen niet.

Als de brieven biddend worden geschreven, komt het wel in orde.

Wij rekenen op een rijken oogst.

HEPP.

GEESTELIJKE ADVIEZEN.

Openb. 22:19 en de leer der uitverkiezing.

Een onzer lezers heeft moeite het woord des Heeren Jezus Christus in Openb. 22:19, „indien iemand afdoet van de woorden des boeks dezer profetie, God zal zijn deel afdoen uit het boek des levens, en uit de heilige stad, en uit hetgeen in dit boek geschreven is", overeen te brengen met wat de H. Schrift ons leert, en op grond van de Schrift door ons beleden wordt, van een eeuwige en onveranderlijke verkiezing tot zaligheid.

Hij vraagt, of we hem hierin helpen kunnen.

'k Begrijp de moeilijkheid, die hij hier vuult volkomen.

Indien de lezing van Openb. 22:19, die aan onze Staten-vertaling ten grondslag ligt, als de juiste moest beschouwd worden, zou ze inderdaad moeilijk te verfeenen zijn.

Men zou dan, bij het afdoen van het deel dergenen die aan het Woord van Christus afdoen, uit het boek des levens, of met onze kanteekenaars moeten denken aan het wagnemen van een ingehoeeld deel, d.w.z. aan het openbaar maken van hun waan, dat ze deel hebben met hen die in het boek des levens geschreven staan, als jammerlijk zelfbedrog, of, gelijk anderen deden, den naam „boek des levens" hier moeten willen verstaan, niet van een boek in den hemel, bij God, maar van een boek op aarde, m.a.w. van het kerkelijk oordeel of van het oordeel der liefde, waarin ze als geloovigen staan aangeschreven.

Van deze twee verklaringen zou dan de eerste stellig verre de verkieslijkste zijn.

Doch ook zij is, gelijk men aanstonds voelt, niet vrij van gedwongenheid.

De lezing waarop onze overzetting berust van „boek des levens" is evenwel onder de geleerden die bizondere studie van den tekst des N. Testaments maken, zoo goed als algemeen losgelaten.

Men leest niet meer: „God zal zijn deel afdoen uit het boek des levens", maar „God zal zijn deel afdoen van den boom des levens".

Men kwam daartoe, niet door de moeilijkheid, die de vroeger algemeen aangenomen tekst meebracht — moeilijkheden bij de exegese geven op zich-zelve natuurlijk nooit het recht, een andere lezing vast te stellen — maar op grond van later gevonden handschriften van groot gezag.

En nu we de lezing „boom des levens" eenmaal in deze handschriften vonden, bevoelt ze zich ook op inwendige gronden zeer sterk aan.

't Is toch licht te begrijpen, dat een afschrijver, die het woord „boek" in dezen tekst tweemaal vóór zich zag, er toe kwam het nog een derde maal neer te schrijven.

Daarbij kwam, dat de woordverbinding „boek des levens" in het boek der Openbaringen gedurig, en zelfs nog in ditzelfde hoofdstuk voorkomt; en, om nu niet méér te noemen, dat het „afdoen uit het boek des levens" een mooie alliteratie gaf met het „afdoen van de woorden des boeks dezer profetie", dat er naar 's Heeren Woord mee gestraft zal worden.

Als we de lezing: „God zal zijn deel afdoen van den boom des levens" derhalve als de juiste mogen beschouwen, is de moeilijkheid waarop vrager stuitte vervallen.

Want deze woorden beteekenen dan, al is de zegswijze wat eigenaardig, niets anders dan dit, dat alle deel aan den boom des levens hun zal ontzegd worden.

De woorden staan dan in lijnrechte tegenstelling met de belofte van vs 14 aan wie het Woord des Heeren doen, dat „hunne macht zal zijn aan den boom des levens, en dat ze door de poorten mogen ingaan in de stad".

Gebeds-genezing en de ware Kerk.

Een tweede vraag van denzelfden inzender geldt de genezing op voorbedding en zalving met olie door de Ouderlingen der gemeente naar Jacobus 5:14: Of ze nog voorkomt, en of ze een kenteeken is van de ware kerk.

Wat de eerste vraag betreft, of de genezing op voorbedding en zalving van de Ouderlingen der kerk nog voorkomt, moet, naar uitwijzen der feiten geantwoord:

Ie, dat genezingen op het geloovig gebed alleen, in gevallen, waarin de gewone weg der middelen niet openstond of niet tot herstel leidde, gelukkig nog altoos minder zeldzaam zijn dan men wel denkt,

doch dat dusver niet geconstateerd kon worden noch dat een gebed om genezing, zou het verhoord worden, juist een gebed van één of meer Ouderlingen moet zijn, noch dat het van zalving met olie door een Ouderling vergezeld moet gaan.

2e, dat in de „kerken", die de kenteekenen eener ware kerk naar Art. 29 onzer Nederl. geloofsbelijdenis vertoonen, d.w.z. „die de reine predicatie des Evangeliums oefenen, de reine bediening der Sacramenten gebruiken, en de kerkelijke tucht oefenen om de zonden te straffen — kerken, die zich aanstellen naar het zuivere Woord Gods, verwerpende alle dingen, die daartegen zijn, houdende Jezus Christus voor het eenige Hoofd" — de gave der genezing door den dienst van het Ouderling-schap, evenals tal van andere buitengewone gaven (zooals de gave der talen, de gave der profetie enz.) na de dagen der Apostelen niet meer voorkwam;

3e, dat zich op het bezit van deze en andere buitengewone gaven wel gedurig allerlei sekten (Wederdoopers, Adventisten, Irvingianen, Apostolischen, Christian Scientists, enz. enz.) beriepen, doch dat deze sekten dit doorgaans te drukker deden naarmate ze minder overhielden van de kenteekenen der ware kerk, en dat suggestie-genezingen ook buiten de grenzen der christenheid in alle tijden niets ongewoons waren en vooral tegenwoordig niets ongewoons zijn;

en 4e, dat we ons bereid kunnen verklaren, de z.g.n. geloofs- of gebeds-genezing te aanvaarden als het voornaamste, als het eenige kenteeken der ware kerk, zoodra ons uit de H. Schrift het bewijs geleverd werd, dat Christus uitsluitend of althans in de eerste plaats in de wereld gekomen is om zieken weer gezond te maken, en dat Hij, in de voortzetting van dit werk nu zijn heengaan, zijn kerk haar eigenlijke en eenige taak aanveest;

en 5e, dat het naar haar eigen oordeel wel van groot belang moet zijn voor de christenheid en voor heel de wereld, dat de verschillende, elkaar bestrijdende de verketterende sekten, die allen, op grond van het bezit dezer genezings-gave, beweren de ware kerk te zijn, zoo spoedig mogelijk de kwestie gingen uitvechten, wie van haar nu eigenlijk de eenig-recht-hebbende is op dezen titel.

De wisseling der jaargetijden en het einde der wereld.

De laatste vraag van v. d. V. luidt: of er tegen het einde der wereld geen afwisseling van jaargetijden meer zijn zal.

Op deze vraag weet ik geen ander antwoord te geven dan dit, dat we enerzijds wel uit de redenen onzes Heeren die betrekking hebben op de voleinding der wereld, weten, dat er tegen Zijn wederkomst geweldige beroeringen en storingen zullen zijn, zoowel in het natuur- als in het volkeren-leven, maar dat we aan den anderen kant hebben de belofte Gods in Gen. 8:22, dat „alle de dagen der aarde zaaiing en oogst, en koude en hitte, en zomer en winter, en dag en nacht niet zullen ophouden" — en dat de wisseling der jaargetijden derhalve zeker tot het einde toe stand zal houden, al is het niet onmogelijk, dat, bij de storingen in het natuurleven, de inwijding tusschen de seizoenen, tegen het einde minder scherp wordt.

V.

E.

LITERATUUR EN KUNST.

Augusta de Wits „Verborgen Bronnen".

Onder de uitgaven der laatste weken behoort een bundel, de vijfde, van den novellenbundel „Verborgen Bronnen", waarmee de thans algemeen bekende Schrijfster Augusta de Wit in 1898 de rij van haar belletristische geschriften opende. Kort te voren had zij haar debuut gemaakt met haar „Facts and fancies about Java", een reisverslag, beschrijving althans van een jocht door Java, maar veelmeer proeve van literaire impressiekunst en alzoodanig ook in de Nederlandsche bewerking („Feesten en verschijningen op Java") opgemerkt en in ruimen kring gewaardeerd. „Verborgen Bronnen" trok mede aanstonds de aandacht en, ofschoon door grooter werk gevolgd en door latere boeken („Orpheus in de dessa", „De Godin die wacht" evertreffen) — het bleef een nummer uit de Holland-bibliotheek — dat gelezen werd en, de vijfde druk getuigt het, steeds nieuwe lezers vond.

Als we dan in dit artikel wijzen op dezen herdruk, bedoelen we niet een bespreking te geven: een boek, dat bijna 30 jaren oud is en voor de vijfde maal wordt uitgegeven, wordt niet meer behandeld of gerecenseerd in den gewonen zin.

Ons doel is, aan de hand van wat dit eerste werk aan materiaal biedt, een der merkwaardige eigenschappen van deze Auteurs te doen zien, de eigenschap die wellicht het geheim is van de bekoring, door haar werk geoefend: het verrassende van haar gegevens. Wie het onvergelijkelijk mooie boekje „Orpheus in de dessa" gelezen heeft, weet aanstonds, wat we hier willen zeggen: wat daar geteekend wordt in de verhouding Baka-Si Bengkok munt uit door eenvoud en tragiek beide, is zonder eenig opzettelijk effect en toch van de hoogste spanning, is verrassend omdat het zoo